

RESUMÉ

Kláster premonstrátů v Nové Říši založili podle tradice v roce 1211 Markvard z Hrádku se svou manželkou Vojslavou pro sestry premonstrátky. Za husitských válek byl klášter opětovně vyloupen a roku 1430 dokonce úplně zničen. Ke konci 16. století sestry postupně vymíraly; roku 1596 byla odvezena poslední z nich, převorka Anna Černická, do ženského premonstrátského kláštera v Chotěšově v Čechách.

Po nutných úpravách konventu přišla do kláštera 26. května 1641 mužská komunita premonstrátů ze Zábřovic u Brna. Jejich úspěšné působení narušil v roce 1683 velký požár Nové Říše, jenž silně poškodil také klášter a kostel. Po jeho opravě byl v roce 1733 novoříšský klášter povýšen na samostatné opatství. V roce 1813 však zachvátil další velký požár střechu kostela a klášter včetně knihovny a ještě nedostavěné nové budovy prelatury. Po jeho dlouhé a složité obnově začal klášter ve druhé polovině 19. století znovu ekonomicky růst.

Na počátku 20. století došlo za opata Josefa Karáska (1893 – 1908) k jeho duchovnímu i hospodářskému rozkvětu, jenž vyvrcholil za jeho nástupce opata Norberta Drápalíka (1909 – 1912). Za opata Ferdinanda Hotového (1913 – 1928) se klášter naopak potýkal s obtížemi první světové války a jejími následky.

V letech 1927 – 1933 proběhla velká reforma řádu, která znamenala radikální změnu v dosavadním způsobu života v klášteře. V jejím průběhu byl v roce 1929 po neplatné volbě Josefa Kunky jmenován Kongregací pro řeholníky novoříšským opatem Pavel Souček (1929 – 1943), který dokázal svým přístupem požadavky reformy naplnit.

V průběhu druhé světové války však bylo všechno toto dění 29. května 1942 přerušeno, když na základě udání bývalého novice Gerlacha Kříže bylo dvanáct novoříšských premonstrátů zatčeno a devět z nich odvezeno do koncentračního tábora v Osvětimi, kde pět z nich včetně opata Součka nalezlo smrt.

Po návratu řeholníků, kteří válku přežili, z koncentračních táborů, byl zvolen opatem Augustin Machalka (1945 – 1993). Sotva se však podařilo uvést klášter do provozuschopného stavu, přišel v roce 1950 zásah ze strany státu, zatčení řeholníků a celostátní zrušení klášterů.

Řeholníci byli většinou po nějakou dobu buď ve vězení, nebo byli nasazeni do vojenské služby k Pomocným technickým praporům. Z kláštera se stalo skladiště vojenské nemocnice Brno.

Počet znaků v diplomové práci: 271 469; počet znaků v resumé 2 304.